

„Novi čas“

zhaja vsak petek ob 12. uri dopoldne. Uredništvo in upravništvo je v Gosposki ulici št. 6, drugo dvorišče.

NOVI ČAS

List stane

za celo leto . . . . 8 K
za manj premožne 5 „
v Nemčijo . . . . 5 „
posamezne številke 8 v
[Oglasi po dogovoru.

Štev. 24.

V Gorici, 14. junija 1912.

Leto III.

Nova poročila k evharističnemu kongresu.

Zanimanje zanj raste neizmerno. Priprave so velikanske. Kardinal Nagl na Dunaju je k prazniku sv. R. T. spet izdal posebno pastirsko pismo, kjer opozarja na pomen kongresa. V Rimu se je vstanovil na vabilo avstrijsko - ogrskega poslanika pri sv. Stolici poseben odbor, obstoječ iz najodličnejših članov plemstva in drugih stanov, ki bo skrbel za udeležbo pri kongresu na Dunaju. V Milanu razvija tamošnji odbor veliko delavnost; kakor kaže, bo udeležba posebno iz zgornje Italije kar naravnost zgljedna za vse. Ravno isto velja za Bavarsko, od koder pridejo h kongresu tudi vsi tamošnji škofje. In tako gre gibanje za evharistični kongres vedno dalje in vedno višje.

Procesija.

Najslovesnejša točka pri kongresu bo slavnostna procesija z Najsvetejšim v nedeljo 15. septembra. Procesijo bo vodil odposlanec in zastopnik papeža kardinal van Rossum, ki bo nosil Najsvetejše. Sprevod se bo pomikal iz stolne cerkve sv. Štefana skozi ulico Wollzeile na Ring, od tu na desno naprej do zunanjega vhoda na cesarski dvor. Poseben odbor skrbi, da bodo ulice, po katerih bo šla procesija, dostojno okrašene, kakor zahteva to veličanstvo Kralja nebes in zemlje.

Pri procesiji bodo smeli biti samo moški. Ženske nobene; ravno tako ne otroci. Za ženske se pripravijo prostori in posebni odri kraj onih ulic, po katerih se bo sprevod pomikal. Procesija bo velikanska. Že sedaj računajo z vso gotovostjo, da bo pri njej okoli 100.000 udeležencev. A jih bo gotovo več.

Vsak, ki se bo hotel udeležiti procesije, dobi poseben, umetniško izdelan znak, ki bo stal eno krono. Kdor si pa kupi pristopnico po K 10.— ali K 6.—, dobi znak zastoj.

Radi večjega reda bodo dovoljevali udeležbo pri procesiji samo skupinam ali oddelkom. Posamezniki, ki bodo hoteli biti pri sprevodu, se bodo morali prijaviti in

pridružiti eni ali drugi skupini. Gledé vspeveda različnih skupin pri procesiji se je določilo že sedaj, da otvorijo procesijo dunajska moška društva. Njim bodo sledile skupine iz različnih župnij na Dunaju. — Dunaj je torej na čelu cele procesije. Za Dunajem pridejo posamezne kronovine v Avstriji in sicer v abecednem redu. Ako bodo posamezne kronovine obstojale iz več skupin, tedaj se te razvrstijo po abecednem redu krajev, s katerimi so vezane. Za avstrijskimi kronovinami pridejo skupine iz Ogrske, Bosne, potem skupine iz drugih držav, te zopet v abecednem redu.

Nato pride glavna skupina cele procesije, čije središče bo tvorilo Najsvetejše. Tu bodo razvrščene skupine duhovnikov, opatov in prelatov, škofov in kardinalov. Tu bode tudi cesar z nadvojvodi in dvorom, ministri, najvišje plemstvo, najvišji državni uradniki, najvišji častniki kot zastopniki armade itd.

Procesijo zaključi spet Dunaj s svojimi velikimi društvenimi organizacijami.

Vsaka skupina, ki se procesije vdeležiti, prinese seboj tablo, ki se bo nosila na drogu; na tabli bo zapisano ime skupine in kraj, od koder prihaja. **Zastave se lahko prinesejo k procesiji v velikem številu:** radi potovanja na Dunaj na morajo biti drogi tako napravljeni, da se dajo na več kosov razložiti.

Kar se obleke tiče, ne da osrednji odbor nobenih posebnih določil. Vendar priporoča za udeležbo pri procesiji holi temne obleke, **pred vsem na narodno nošo!**

Vsaka skupina dobi na Dunaju svoje voditelje in reditelje, ki ji bodo v vsaki reči šli na roko.

Mi udeleženci iz goriške škofije bomo tvorili — kakor se dozdaj zdi — najbrže dve skupini: v eni bodo Slovenci, v drugi Italijani oz. Furlani; obe skupini bi nastopili v procesiji pri kronovini Goriške-Gradišanske.

Toliko gledé procesije. Razvidno je, da zahteva ureditev procesije neizmernega dela. Zato morajo biti na Dunaju prijavljene vse skupine že do 15. julija, kar je nujno potrebno tudi radi stanovanj.

In tako spet na delo! Naj se tavi vsak, kedor le more. Čč. gg. duhovniki so naprošeni, da razlagajo vernikom zopet in zopet neizmerni pomen evharističnega

kongresa in da nabirajo člane za udeležbo. Čas za prigrasitev je še do 20. junija. Potem naj se odboru v Gorici nemudoma dpošljejo nabiralne pole, da vso stvar uredi. Čim preje, tem bolje, posebno z ozirom na bivanje na Dunaju. In zato na delo vsi: duhovniki, izobraženci sploh, možje, mladeniči! Na delo, saj je to delo posvečeno proslavi Kristusovi v sv. R. T.! —

Vojna med Italijo in Turčijo.

Zadnje čase se je nekaj pisalo o miru. Turška zbornica je pa 11. t. m. sklenila, da pod nobenim pogojem ne sklene miru, Lah pa zopet nočejo odjenjati, dokler ni cela Tripolitanija njihova.

O bojih v Tripolitaniji je došlo zopet dvoje poročil. Južno od mesta Tripolis leži oaza Zanzur, ki so jo Turki utrdili. To oazo so v soboto 8. t. m. Lah po vročem boju vzeli. Zanimivo pa je, kako različna so poročila o tem boju.

Laško poročilo z dne 10. t. m. pravi: V soboto zjutraj je 14 laških pehotnih batalionov z eno kavalerijsko brigado prodiralo proti oazi Zanzur, da zasedejo višine, ki oazo obvladujejo. Ob pol 4. uri zjutraj je zapustila divizija generala Camerana svoje postojanke v Garvarešu in je prodrla proti Zuari v dveh kolonah. Ob 5. uri zjutraj je zadela brigada Giardini na sovražnika, ki se je nahajal v globokih jarkih. Lah so z baionetom vzeli sovražnikove postojanke. Opoldne se je začel sovražnik na celi črti umikati. Lah so ga zasledovali. Ob 5. uri popoldne je bila bitka popolnoma končana. Brigada Giardina je ostala v osvojenih postojankah, ki popolnoma nadvladoajo oazo Zanzur. Sovražnik (Turek) je izgubil **nad 1000 mož mrtvih**, število ranjencev ni znano. Laške izgube so: 1 častnik, 19 laških in 10 zamorskih vojakov mrtvih, 8 častnikov, 182 laških in 70 zamorskih vojakov ranjenih.

Turško poročilo z dne 11. t. m. na poroča: Italijani so s poldrugo divizijo napadli utrjeni del Zanzurja, z eno divizijo na vzhodni del. Na italijanski strani je poseglo v boj ladijsko topništvo, trdnjavski topovi.

V nedeljo k „DOMNU“ v Central!

2 gorski in 4 poljske baterije. Boj je trajal 7 in pol ur. Levo turško krilo se je moralo umakniti radi silnega streljanja z la di j. Druge čete pa so se junaško borile, dokler jim ni pošlo strelivo. Nato se je pričel boj moža zoper moža. Lahki so izgubili nad 1000 mož, mi pa 150 mrtvih in 300 ranjenih.

Pri najboljši volji tukaj ni mogoče najti resnice.

Laške bojne ladje živahno križarijo po turških vodah in so se večkrat že zopet približale Dardanelam.

Turški vojni minister poroča, da korača načelnik ar. Lengijev z novimi četami proti Bengaziju. Dardanele in Smyrno Turki zelo hitro utrjujejo. V Smyrni nameravajo Turki ustanoviti utrjeno taborišče, kjer bo vedno zbranih 60.000 vojakov. Turčija namerava pozvati pod orožje vse moške, ki še niso dopolnili 45. leta.

Po svetu.

Začnimo danes z dogodki na Ogrskem. Danes teden se je zgodilo v ogrski zbornici zločin, ki pa je ostal brez posledic. — Kakor smo v brzojavki sporočili, je iz zbornice izključen poslanec Kovacs udrl v zbornico in trikrat ustrelil na predsednika Tiszo; a ga ni zadel. Nato je revolver nameril na se in se nevarno ranil. Prve brzojavke so poročale, da je Kovač kmalu umrl, kar pa ni res. Kovaču gre na bolje in bo ozdravel. Državno pravdnništvo ga bo tožilo radi poskušenege umora. Kovač je jud. Kaj pa Tisza? Ta človek je pri vsej svoji nasilnosti vreden občudovanja. Ko so kroglice frčale mimo njega, je čisto mirno sedel. Nato je vstal, dal z roko svoji ženi, ki je bila na galeriji, znamenje, da mu ni nič ter je takoj otvoril sejo kakor bi se nič ne bilo zgodilo. Dan za dnem policija vlačí iz zbornice one poslance, ki jih je Tisza izključil od seje. Ti se drugi dan zopet vrnejo in policija jih zopet nese ven. Seveda med tem prav po mažarsko rujovejo. Med

vsem šundrom pa vladni poslanci glasujejo in sklepajo postave. Sklenjena je brambena postava z dveletno vojaško službo in več drugih postav. Splošno se lahko reče, da sila rodi silo. Tudi na Ogrskem ne bo še miru. — Kovačev vzgled pa je vspodbudil tudi nekega hrvaškega dijaka Jukiča, ki je takoj drugi dan t. j. v soboto v Zagrebu streljal na kraljevega komisarja Čuvaja, ki se je peljal ravno v avtomobilu. Čuvaj je ostal nepoškodovan, smrtno nevarno pa je ranjen vladni svetnik Herivoić, ki se je peljal z banom. Na begu je Jukič ustrelil še enega policajca in enega ranil. Nato so ga vjeli in zaprli. Sedaj je Čuvaj dal zapreti še celo vrsto hrvaških dijakov, češ da so zarotniki, ki so se zarotili vsi proti njemu. — Dogodki na Ogrskem pa mečejo svojo senco tudi na naš državni zbor. Ko je bila brambena postava sprejeta na Ogrskem, je notranji minister Heindol takoj zahteval od poslancev, da sprejmo tudi pri nas to postavo. To se bo gotovo čimprej zgodilo. Značilno pa je, da je vlada pri tem nastopila precej robato, kar pa poslancem ni povolji. — Naš državni zbor se peča sedaj tudi s proračunom. Pri tej priliki se je dognalo, da ima naša država dolgov 12.400 milijonov kron. L. 1904 jih je bilo le 8.800 milijonov. Obresti od dolgov moramo vsako leto plačevati 302 milijona. Samo letos (od januarja do srede maja) smo napravili 142 milijonov novega dolga. — V Bosno je prišel novi skupni finančni minister Bilinski. Sprejet je bil silno hladno. Katoliška duhovščina se sprejema ni udeležila, enako ne hrvaški poslanci, ki so prav isti dan bili pri seji vseh hrvaških pravašev. Mohamedanski poslanci pa so Bilinskiju povedali par zorkih. Bilinski je lahko izprevidel, da se Bošnjaki ne daio več komandirati od tujcev. — Ni čudno! Saj še divji Albanci nočejo tujih uradnikov. Zato se upirajo vedno z orožjem. — Vstaja Albancev se sedaj sicer širi, vendar so turški vojniki Albance pobili pri Peči. — Sploh je na Balkanu vedno napeto. Sedaj poročajo, da so

na turško-bolgarski meji bolgarski vojniki streljali na turško stražnico. — Obisk balkanskih vladarjev na Dunaju bo za mir imel ugodne posledice. Bodisi bolgarski, bodisi črnogorski kralj sta na Dunaju zagotavljala, da želita miru. Bolgarski kralj je odšel naprej v Berlin, črnogorski se je v ponedeljek vrnil domov. Bil je v nevarnosti, da ga napadejo. V Zagorju na Kranjskem so prijeli nekega Črnogorca, ki se je hotel peljati na Dunaj. Sodijo, da je hotel umoriti svojega kralja na Dunaju. — Ravno v tem času pa se mudi v Ameriki nemško brodovje, ki je prišlo obiskat, ameriško. New-Jorški župan je nazdravljial nemškemu cesarju in Nemcem. Vsi govori so povdarjali bratstvo Američanov z Nemci in so bili naperjeni proti Angležem. — Angleži tudi dobro čutijo, da so sedaj s Francozi vedno bolj osamljeni, čeprav so sami hoteli osamiti Nemce in Avstrijo. Posebno se Angleži boie za svojo moč v Sredozemskem morju. Visok angleški častnik Faber je te dni imel zanimiv političen govor. Dejal je, da bodo l. 1914 Lahí in Avstriji v Sredozemskem morju imeli močnejše brodovje ko je imajo tam Francozi in Angleži. V slučaju vojne bi bila Francija od Nemcev tepena na suhem, v Sredozemskem morju pa bi gospodarila Italijan in Avstrijec. V nevarnosti je tako angleški Gibraltar, Egipt in celo Indija. Ta govor kaže strah sicer močnega Angleža. — Deloma je to pretirano, deloma pa ima Anglež prav, ker na francosko mornarico se ni zanašati. V njej vladajo slabe razmere. Vedno gre kaka ladja v zrak, mornarji ne ubogajo. Te dni se je zopet potopil francoski podmorski čoln s 25 možmi posadke. — Vstaja Zamorcev na Kubi je zelo resna. Domača vlada nemore nič obravnavati proti upornikom. Zato bodo poslali Američani 5000 vojakov na Kubo, da napravijo mir. Vprašanje pa je, če Američani ne ostanejo na Kubi in si jo podvržejo.

Širite NOVI ČAS!

Ljstek.

Junaštvo in zvestoba.

Nemški spisal: JOŽEF SPILLMANN D. J.

(Dajje.)

Kralj in kraljica sta sedela ob lepo okrašeni mizi, na kateri so ležali načrti, zemljevidi vse križem. Kralj je dejal, da mu je ravnokar povedal major Bachman, s kako udanostjo se je včeraj naš polk zanj in njegov prestol posvetil smrti, če bi bilo treba. Globoko ga je ganila naša zvestoba in poklical nas je v svojo sobo, da s tudi pred nami, zastopniki častniškega zbora, po kraljevo zahvali, kakor se je že zahvalil Mejardozu in Bachmanu. Zelo rad bi prišel sam v našo vojašnico, da bi tudi vrlim vojakom povedal svoje misli. Ta zvestoba Švicarjev, ga gane toliko bolj, ker je od francoskih čet v premnogih slučajih žalibože doživel baš nasprotno.

Tudi kraljica se je zahvalila zvestemu polku Švicarjev in povedala, kako se boji za našo usodo.

„Če moremo odvrniti“, je nadaljeval kralj „ni treba, da teče niti kaplja krvi zaradi nas. Ravno o tem govorimo. Gospod Hervilly meni sicer še vedno, da bi mogli prekucijo potlačiti, če bi mogli prekucijo potlačiti, če bi se jaz odločil obdati jakobinski klub in te upornike prve vrste kaznovati, kakor zaslužijo. Druhal bi se seveda dvig-

nila, toda nekaj zvestih polkov, na katere še lahko računim, pred vsemi vaš polk, bi morda zadušili upor za nekaj časa. Toda nevarnost je postala prevelika; ničesar si ne zakrivam. In potem, kako prelivanje krvi bi se začelo! Ne morem se odločiti za to. Na drugo plat moramo vsak čas pričakovati navala na Tilerije. Razglas braunšvajškega vojvode, ki mi je došel danes, in bo jutri gotovo znan vsemu Parizu, grozi sicer mestu z ognjem in mečem, če bi kdo skušal napasti Tilerije ali se celo dotakniti kakega člena kraljevske rodbine. Ta grožnja ima sicer dober namen, a bo, kakor se bojim, dosegla pri Francozih nasprotno. In če se zgodi naskok na grad, bo moralo teči dosti krvi za mojo obrambo in bojim se, da zastonj. Tilerije pač niso trdnjava z nasipom in okopom, marveč odprta palača. Moji pradedje, ki so jo zidali, niso mislili se bo moral eden njihovih naslednikov na prestolu Francije v teh zidovih braniti proti svojim podložnikom, ki jim je delil te dobrote!

Zadnje sredstvo odvrniti prelivanje krvi ostane le to, de se odpovem prestolu ali pa da poskusim še enkrat ubežati tem nasilnikom. Če bi bilo radi mene, bi se prav lahko odrekel kroni, ki mi je v zadnjih letih pripravila res malo veselja, in ki mi jo bodo uporni podložniki tako in tako kmalu strgali z glave. Toda oni niso zadovoljni s tem, oni groze, da mene, moje ženo in moje nedolžne otroke zaprejo, morda trpinčijo in ubijejo kot talnike.

Tako ne ostane drugega, kakor nov poskus za beg, čeravno je oni v zadnjem letu končal tako žalostno.“

Kralj je govoril to zelo mirno in jasno. Njegovo obličje je kazalo resno zbranost. To njegovo mirno udanost so mu navadno šteli za brezbriznost, mislim da po krivici. Bila je dobrota združena s slabotnostjo. Ni mu manjkalo poguma, da bi žrtvoval druge. Edino, kar ga je sedaj navdajalo ni bila misel rešiti samega sebe, marveč svojo ženo, otroke in nas.

Prigovarjal je tudi kraljici, naj odpotuje z otrokoma in naj ne skrbi zanj, da bo le ona s sinom in hčerjo na varnem. Če bi prišlo najhujše in bi napadli Tilerije, bi se on sam izročil postavodajalni skupščini pod pogojem, da se ne zgodi nič njegovim zvestim služabnikom in straži.

Toda kraljice ni bilo moči pregovoriti, da bi se ločila od moža. Ostati je hotela na njegovi strani v življenju in smrti! Naj sklene dralj ubežati ali ne. Menila je da bi hrabri Švicarji mogli odbiti naskok in je vprašala nas, kaj mislimo mi o tem.

Lajtnant Mejadoz je rekel, da bi mogli napad Marsejcev in jakobincev prav gotovo odbiti, če bi se le narodna bramba ne združila z njimi. Pravega obleganja pa bi ne mogel vzdržati najhrabejši polk niti 3 dni, posebno če bi sovražnik imel topove. Major Bachman je temu pritrdil, a pripomnil, da se zdi njemu prava oblega čisto nemogoča; Marsejci in predmestna dahal bi ne obstala, kakor hitro bi jih pozdravili prvi strelji. Vendar je major postavil te-le pogoje: 1. Pripraviti je treba v Tilerije zadosti streliva in živeža vsaj za tri dni; 2. polk mora dobiti svoje topove nazaj; 3. poveljnik mora imeti brezpogojno pravico, da zavrne silo s silo.

Kralj je poslušal te razlage z očitnim nezadovoljstvom. V svoji preveliki dobrotljivosti si ni mogel niti misliti, da bi moglo priti do krvave odločitve. Že zahtevanje večje zaloge streliva za grad in topov za Švicarje bi moralo v sedanjih razmerah razvneti boj. Njemu se je zdelo bolje poskusiti beg, s katerim se upa izogniti prelivanju krvi. Pot naj bi šla takrat skozi Normandijo in mi naj bi zasedli glavne točke od Pariza do Evre-a, češ da krijemo dovažanje žita za mesto. Pokazal je na zemljevidu pot, ki jo je izbral in Bachman si je zaznamoval kraje. Za dva dni bo zvečer ležala ob Seninem bregu ob kraljičinem vrtu pripravljena velika tovorna ladja, v katero bodo ubežali čez vrtni zid. Mi moramo skrbeti za to, da zasedejo stražno mesto na tem skritem kraju možje našega polka. Potem se bodo lahko mirno odpeljali po Seni navzdol do Kluda, kjer bo stal pripravljen voz, ki bo prepeljal njega in njegovo družino do Evre-a.

Načrt ni bil slabo sestavljen in bi se lahko posrečil. Kakor hitro bi prišel kralj do Evre-a, naj bi mu sledili mi s celim polkom. Ali

namerava iti od tam proti belgijski meji, ali čez morje na Angleško, ali pa, kar je bilo najverjetnejše, v zveste pokrajine Bretanije in Vandee, nam ni povedal. Z veseljem smo obljubili svojo pomoč in Veličanstvi sta nas odpustili zelo prijazno.

D'Hervilly nas je vedel dol po stopnicah v neko drugo sobo, kjer smo se dalje posvetovali o načrtu. Meni se je zdelo najtežje priti iz vrta in d'Hervilly je povedal, da se kraljica sedaj v teh soparnih dneh izprehaja vsak večer z otrokoma po svojem vrtu. V utici, pokriti z zelenjem, bi se kraljeva rodbina lahko uudila do dogovorjene ure pomoči. Težje je bilo spraviti kralja samega v ta konec vrta in premotiti stražo, ki bi ga gotovo spremljala. Vendar je d'Hervilly upal, da bi se lahko dal straži kak sobar, ki je približno kraljeve postave, v mraku odvesti nazaj. Saj spremlja straža kralja vedno nekaj korakov zadaj in se pri vходу v kraljičin vrt ustavi.

Načrt je bil videti izvedljiv, posebno, če bi se posrečilo ena vrata palače, ki vodijo na vrt, zasesti z našimi ljudmi. Če bi bil kralj enkrat na Seni, bi lahko prišel brez ovire do St. Kluda, kjer smo nameravali postaviti močen oddelek za stražo vozu. Pot naprej bi mu odprli in ustavili vsaj prvo zasledovanje.

„Bojim se le tega“, je dejal Bachmann, „da kralj v odročilnem trenutku zopet popusti ves načrt za beg. In tako pride potem do boja, je naš že tako maloštevilni polk še bolj oslavljen, ker pošljemo oddelek v Normandijo“.

„O ne, Veličanstvo sedaj ne opusti, določenega načrta“, je onenil d'Hervilly.

Izvršili bomo vse potrebno, oddelek v Evre pa odpošljemo šele, ko Veličanstvo to zagotovo zaukaže, je odločil lajtnant Mejardoz.

Mayor mi je potem povedal, potrebna povelja. Karer iz Soloturna naj bi dobil poveljništvo nad 300 možmi. Uprašal me je, ali bi hotel oditi s Karerjem v Evre; jaz pa sem ga prosil, naj me pusti pri glavnem polkovem oddelku; kajti jaz sem bi sam pri sebi misli, da bo le prišlo do odločilnega boja za Tilerije in zato nisem hotel iti takorekoč nadopust, za čas nevarnosti. Saj bi se vendar sramoval pred svojimi tovariši, ki so nekaj dni prihajali prostovoljno nazaj z dopusta, pa bi se skupno bojevali z nami.

„Dobro“, je rekel Bachman „Vi ostanete pri nas. Upajmo, do se ta zadnji rešilni poskus kraljev posreči. Drugače ne bo tudi marsikateri izmed naš več doživel konec drugega tedna“.

(Dalje pride.)

Slovenska naselbina v južni Rusiji.

(Konec.)

Mrak je legel na zemljo; po dnevu vročini se nam je zdel večer dokaj hladan. Luna je plavala po nebu in obsevala, čeprav šele s prvo svojo polovico, snežne glave kavkaških orjakov; zlasti Kazbék je veličastno blestel v lumen svitu. Na zapadni strani je ugašala večernica, na severu pa je mogočni medved raztezal svoje šape; poiskal sem severnico, da sem se laglje orientiral. Rjavca sta drevila po strnišču, jaz sem se veselil krasnega večera, gospodar je pa sanjaril o domovini in svoji mladosti: »Ne gre mi iz spomina, kak revež sem šel od doma, kak posestnik sem pa zdaj. Ljubim pa vendarle svojo domovino, čeprav me ni mogla preživljati.«

»Vas je že mnogo Slovencev obiskalo, odkar bivate tukaj?« ga prekinem.

»Leta 1899. je potoval po Kavkazu g. Stiasny; prišel je iz Tiflisa po gruzinski vojni cesti. Ostal je pri nas dva dni. Nekaj let sva si dopisovala, sedaj pa niti ne vem, kje da stanuje. Pred par leti je prišel v Vladikavkaz ljubljanski župan Ivan Hribar; mudil se je menda v kavkaških toplicah v Pjatigorsku. Izpraševal je po meni; ker me

Družina g. Mat. Rutarja v Vladikavkazu.

pa ni našel in se mu je mudilo, mi je izpotočil pozdrave po znancih v Vladikavkazu. Vi ste torej tretji, ali pravzaprav drugi, ki me je obiskal.«

»Tole pot sem prehodil in prevozil že tisoč in tisočkrat,« nadaljuje čez nekaj časa. »Lansko leto sem se peljal v mesto ravno dvestokrat, včasih po dvakrat na dan.«

Svit električnih obločnic je postajal vedno močnejši. Popolnoma se je znočilo, ko smo dospeli v mesto. Gospodar je z vozom in s konji zavil v krčmo, kjer je shranil vprego in žival do drugega dne, z bogoslovcem sva pa peš korakala proti Nadterečni ulici. Pripovedoval mi je, kako hudo mu je, da ne zna dobro svojega materinega jezika. »Celo leto ga ne govorim, le pri starših si ga osvežim.« Nekaterih besedi ni razumel. Vprašal me je: »Kaj pomeni 'kmalu', kar ste večkrat ponavljali?« Ko mu besedo razjasnim, pristavi: »Mi pravimo samo 'subit'; nikdar ne slišim drugače.« Pridno se uči iz Sketove slovnice in čitanke. Kar razumeti ni mogel, da se v Ljubljani povsod govori slovenski, da v celi Kranjski in še po posebnih deželah bivajo sami Slovenci, da se ne samo po ljudskih, ampak tudi po srednjih šolah poučuje v slovenskem jeziku. »Oprostite, da se čudim, kajti pri nas povsod govore ruski, le v domači družini govorimo slovenski; niti misliti si ne moremo dežele, kjer bi se govorilo izključno slovenski.«

»Pridite o priliki na Kranjsko, z veseljem Vas bomo sprejeli,« sem ga vabil. »Mnogo lepega boste videli, mnogo koristnega se naučili.«

»Oče me je že večkrat silil, naj si ogledam domovino, naj grem proučevat naprave in organizacijo med Slovenci. — Ponujal mi je denarja; tudi sam bi me rad spremil, ko bi mogel od kmetije.«

Tudi v Italijo bi šel rad, zlasti še v Rim. Uči se laščine, deloma sam, deloma ga podpira seratovski profesor Sipjagin, znani konvertit, sin bivšega ruskega notranjega ministra Sipiagina. Mož sam je zelo učen in zelo bogat. Prehodil in proučil je že skoraj vso Evropo; v Rimu se je mudil že večkrat, tudi študiral je v Rimu. Z velikim navdušenjem je Franc govoril o svojem profesorju.

Še enkrat ga povabim; obljubil mi je, da pride morebiti že letos v slovensko domovino.

Doma so nas že čakali z večerjo. Seznanil sem se z najstarejšim sinom, ki je dva dni poprej odšel na Kavkaz, postavljat nagrobni spomenik. Pripovedoval mi je o romantični cesti, o dolinah in prepadih, o snežnikih, o prebivalcih in vaseh na Kavkazu. »Siromašni ljudje so Gruzini. Hiše so zgradili ob gorski steni, da se oddaleč zde kot lastovičja gnezda. Poslopja so na kupu, drugo nad drugim; kar je enemu dvorišče, je drugemu streha.«

Pozno je že bilo, ko smo se spravili k počitku. Drugo jutro smo šli zopet v cerkev. Oče in sin sta me spremila na kolidvor. Obljubil sem jima, da še pridem v Rusijo, da si natančneje ogledam kavkaške pokrajine in ob tej priliki iznova obiščem Rutarjeve. Vlak je že sopihal, kolesa so se

pričela vrteti, ko sem skočil v železniški voz. Skoz okno sem pozdravljal gostoljubnega Rutarja in ljubeznivega sina, in ko smo zapuščali »stancijo«, sem jima še enkrat zaklical prav krepko: »Do svidanja!«

Iz naše organizacije.

Glasnik „Slov. kršč. soc. zveze“. Za Slov. kršč. soc. zvezo v Gorici.

Znan je kulturni pomen Slov. kršč. soc. zveze. Od njene ustanovitve do danes je razplamtela po Goriškem srca za krščansko in socialno izobraževalno delo po izobraževalnih društvih, zbrala je pod svojim praporom veliko četo navdušene moške in ženske mladine širom domovine, branila je verske in narodne svetinje pred nasprotniki, ki so gledali in še gledajo njen napredek zavistjo. Po tej poti mora stopati za svojimi cilji in kulturnimi ideali za blagor krščanskega ljudstva i nadalje. Zato ji je pa treba gnotne in moralne podpore!

Gmotno jo podpira najbolj oni goriški katoliški Slovenec, ki pristopi v njo, kot redni ali podporni član. Redni član plača letno 3,60 K, podporni pa poljubno svoto! Naša izobraževalna društva naj se je spominjajo kot svoje ustanoviteljice in ji pošiljajo svoje letne prispevke! Moralno jo podpira oni, ki gleda na njen prosvet. Koliko bi marsikdo v tem oziru lahko več storil kot stori!

Po deželi je treba gledati, da se kolikor mogoče vse katoliškomisleče može in fante in dekleta zbere po izobraževalnih društvih. Naša nepolitična organizacija mora biti močna in trdna. Brez nje tudi politična organizacija ne bo trdna in stalna. Po naših izobr. društvih je treba vzgojiti narodnih in katoliških delavcev, ki bodo z zavednostjo sledili programu S. K. S. Z. Zato pa morajo voditelji in pospeševalci kršč. izobr. misli na Goriškem biti vneti za to delo. A ne le ti! Vsak katoliški inteligent se zavedaj v tem oziru dolžnosti napram narodu, napram ljudstvu! Podoben bodi hlapcu, ki mu je Gospod dal 5 talentov in je šel in je delal in jih prinesel nazaj svojemu Gospodu 10! Podoben bodi temu hlapcu, če ti je Bog dal 5 talentov. Podoben bodi drugemu hlapcu, ki mu je Gospod dal 2 talenta, in je šel in delal in pridobil še 2 ter se vrnil k Gospodu s 4 talenti! Podoben bodi temu hlapcu, če ti je dal Bog 2 talenta! Če ti je Bog dal le en talent, glej da ne zakoplješ tega kakor leni hlapec, ki je dobil zato plačilo v vnanji temi. Naša katol. inteligenca naj bo komodnosti tuja! Vsak mora delati po svojih možnostih, za katere je odgovoren Bogu, mora delati za naše ljudstvo, zlasti za mladino, da bo stala v našem taboru, »ker mladina je povračilo« — pravi norveški pesnik Ibsen. Naj živi delo!

Novo društvo. V nedeljo 16. t. m. ob 4h pop. se bo v Tomaju na Krasu vršil ustanovni občni zbor novega »Kat. slov. izobraž. društva«.

Kozaršče pri Volčah. Kat. slov. izobr. društvo „Mengore“ na Kozaršču bo imelo svoj redni letni

občni zbor v nedeljo dne 16. junija pop. ob 4 in pol v društveni čitalnici z običajnim vspeedom: 1. Poročilo tajnika, blagajnika in knjižničarja. 2. Odobritev računa za drugo društveno leto 3. Volitev novega odbora in 4. Slučajnosti. Člani in članice, vdeležite se občnega zbora polnoštevilno.

Naša mladina.

Goriško okrožje »Orlov«. V nedeljo, dne 9. t. m. je imelo Goriško okrožje Orlov svoj občni zbor. Na njem so bili zastopani odseki iz Gorice, Kromberka, in Podgore. Posvetovalo se je radi okrožne prireditve telovadbe, radi discipline in kako zanesti večje živahnosti v okrožne odseke. Želelo se je, da se poživi odsek v Solkav. Pri volitvah so bili izvoljeni v predsedništvo: preds. br. Panglavec, (Podgora), podpr. br. Hvalič (Kromberk), tajnik br. Forčič (Gorica), blagajnik br. Košuta, v načelstvo pa: načelnik br. Jos. Medvesček, podn. br. Ant. Vižin, vaditelja: br. Trpin Alojzij in Boltar Albert. Okrožju priporočamo pod novim odborom veliko delavnosti in vstrajnosti med mladino v njegovem področju. Nazdar!

Št. Ferjan. Dekliška Marijina družba v Števerjanu ponovi v nedeljo veselico od prejšnje nedelje. Predstavljali se bosta 2 igri, namreč »Dve Materi« in »Oh, ta Polona«. Pričetek ob 4^{1/2} popoldne. Vstopnina navadna. Čisti dobiček je namenjen za kip »Presv. Srca Jezusovega«, zato se preplačila hvaležno sprejmejo.

Delavski vestnik.

Socialistična hinavščina. »Štrajkujoči goriški zidarji so stavili delodajalcem razne zahteve, ki so jim jih sestavili njih socialistični tajniki. Med temi zahtevami je tudi ta: Vsi prazniki med tednom se odpravijo. Mi se pa spominjamo in ta čas še ni daleč, ko je soc. demokračka »Zarja« pisala zoper papeža Pija X. krvave članke, v katerih je hujskala delavce proti cerkvi, češ, da je papež od kapitalistov podkupljen; zato da je odpravil nekaj praznikov. Papež da je kapitalist, zato ne privošči delavcem niti teh par dni počitka, ki ga imajo ob praznikih. Kapitalisti da bodo vsled tega več milijonov zaslužili, veliko delavcev bo pa vsled tega, ker bodo delavci tudi ob praznikih delali, in se bo manj delavcev potrebovalo, brez dela. — Cele članke so takrat namazali proti papežu. No, kdo je pa sedaj podkupljen, kdo pa sedaj ne privošči delavcem počitka, kdo je pa sedaj kapitalist postal, kdo bo pa sedaj kriv, če bo vsled večjega števila delovnih dni, več zidarjev brez kruha, a? — Kakšna brezstidna hinavščina je to, na eni strani napasti cerkev zaradi par praznikov, v isti sapi pa delavce nagovarjati, naj nobenega praznika ne drže in vedno na te dneve delajo. Take hinavske lažnjive duše se dobe k večjemu med slovenskimi socialno-demokračskimi voditelji.

Zadružništvo.

Iz Kanala. Drugo nedeljo 23. t. m. bo očni zbor okrajne posojilnice v Kanalu. Pričakuje se velike udeležbe.

P dne ee. Vabi na 11. redni občni zbor »Kmečke hranilnice in posojilnice v Podmelnju«, registrovane zadruge z omejeno zavezo, ki se vrši dne 23. junija t. l. ob 2 uri popoldne v prostoru izobraž. društva v Poemelu. Dnevni red: 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Potrjenje računskega sklepa za l. 1911. 3. Slučajnosti. Odbor.

Št. Ferjan. Vabilo k občnemu zboru »Kmečke hranilnice in posojilnice v Št. Ferjanu«, ki bude dne 30. t. m. ob 3 in pol pop. v prostorih g. Fr.

V nedeljo 16. t. m. v ČRNICE k Orlovski prireditvi!

lovski bataljoni števil. 7, 8, 9, 11, 19, 20, 24, in 29, gorski artiljerijski polk št. 3 od 1. do 21. julija. Prvi turnus trdnjavskega topničarskega polka št. 4 od 1. do 21. julija; pešpolka števil. 47 in 86 od 6. do 26. julija; bosensko-hercegovska pešpolka št. 2, in 4 od 8. do 28. julija; lovski bataljoni št. 5, 17 in 21 od 14. julija do 3. avgusta; trdnjavski artiljerijski polk št. 3 od 4. do 24. julija, drugi turnus trdnjavskega artiljerijskega polka št. 4 od 26. avgusta do 15. septembra. Kolikor to dopusti služba, se dovolijo dopusti tudi ob vinski trgatvi. Za deželno brambo se je žetveni dopust tako-le določil: deželnobrambeni polki števil. 3, 4, 5 in 27 od 30. junija do 19. julija, deželnobrambeni polk št. 26 od 6. junija do 26. junija.

Življenje je rešil vojak 47. pešpolka Ivan Gerželj v Trziču nekemu Maniussiju, ki se je kopal v trziškem kanalu. Maniussi se je že potapljaj, ko je Gerželj brz slekel bluzo in čevlje ter planil v vodo. Slednjic se je Gerželju posrečilo, potegniti Mamusija na suho. Tu se je revež rešitelju v 8 solzami v očeh zahvaljeval.

Porotno zasedanje v Gorici. Za prihodnje porotno zasedanje, so izzrebani sledeči porotniki: Karl Dobida - Gorica, Aleksander Macorig - Brazzano, G. Chialchia - Zagraj, Enej Tomadoni - Kormin, Karl Lonzar - Trzič, Ignac Kovač - Ajdovščina, baron Beno Formentini - St. Ferjan, Andrej Zajec - Ptuznje, Danijel Maraz - Vrtojba, Uvidon Debasio - Gorica, Marino Torelli - Gorica, Julij Venturini - S. Vito, Stejan Bregant - Podgora, Angelj pl. Fabris - Begliano, Jakob Sušmel Gorica, Anton Maldič - Solkan, Ivan Sannig - Bilje, Maks Ličen - Rihemberk, Ludovik Galles - Gorica, Jernej Kopač - Gorica, Fran Rojec - Peč, Alojz Slamič - Batuje, Anton Tonat - Marijan, Peter Munih - Sv. Lucija, Oton Soler - Bilje, Ivan Comelli - Oglej, Ferruccio Bozzini - Gorica, Piermagor Zuliani - Gradec, Avgust Brelih - Cerklje, Alojz Zorzut - Kormin, Anton Klobučar - Dolje, Jozef Traversa - Medveja, Vincenc Strosar - Sempas, Fran Štiligoj - Biljana.

Kolikor je doslej znano, prideta pred to poroto le naslednja 2 slučaja: Kragelj iz Modrece, ki je umoril svojo ženo in otroke in Ivan Kavčič, odgovorni urednik »Sonce«, ki ga toži Fr. Kremžar radi razžaljenja časti potom tiska.

Ponesrečena zrakoplovca. Dva ameriška častnika, ki sta se vadila v letanju, sta s strojem padla na zemljo in se ubila.

Ponesrečeni rojak na tujem. Čepovan: Dvajsetletni mladenci Štefan Podgornik iz Čepovana se je ponesrečil na Württemberskem v Nemčiji pri gradbi predora. Ostal je takoj mrtev. To je že tretji slučaj v enem letu, da so se čepovanski fantje ponesrečili v tujini. Mladenci, ki greste v tujino, bodite pripravljani!

Po zraku iz Berlina na Dunaj. V torek se je v Berlinu dvignilo v zrak 10 zrakoplovcov, avstrijskih in nemških, da teknujejo, kdo prej prileti na Dunaj. Pot dolgo 663 kilometrov je preletel prvi in edini nemški zrakoplovec Hirt v 7 urah in 36 minutah.

Glavni dobitki turških srečk pri zrebanju dne 1. junija je zadel številka 1,952.792, po 4000 frankov so zadele št. 328.272, 1,284.156, po 1250 frankov št.: 133.637, 484.401, 513.252, 580.867, 625.338, 625.339, 696.416, 839.353, 1,431.843, 1,615 tisoč 640, 1,618.329, 1,704.261,; po 1000 frankov št.: 23.819, 29.517, 41.862, 108.246, 221.126, 225.389, 262.007, 71.460, 306.990, 318.479, 339.984, 380.545, 419.952, 600.124, 797.957, 1,033.530, 1,065.408, 1,123.420, 1,158.690, 1,166.884, 1,175.303, 1,197.736, 1,205.025, 1,214.609, 1,243.323, 1,248.831, 1,342.899, 1,523.332, 1,704.262, 1,783.460, 1,897.456, 1,935.936. Prihodnje zrebanje turških srečk, pri katerem bo izzreban glavni dobitki 400.000 frankov, se vrši dne 1. avgusta in se naročila že sedaj sprejemajo. — Pojasnila daje in naročila sprejema za »Slovensko Stražo« gospod Valentin Urbančič Ljubljana.

59 delavcev zgorelo. Iz Tambova v Rusiji se poroča: Na skednju grota Orlova Damidova je spalo 59 poljskih delavcev, ko je pričelo goreti. Vseh 59 delavcev je zgorelo.

V 16 in pol minuta okrog zemlje je prišla brzozavka, ki jo je oddal neki New Jorški list.

Zenska izvoljena za deželno poslanko. Včeraj so se na Češkem v okraju Mlada Boleslava vršile dopolnilne volitve za deželni zbor. Bila je izvoljena za poslanko zenska kunčtica, To je prvi slučaj v Avstriji.

Velika eksplozija.

Blizu Dunajskega Novega Mesta stoji v Wollersdortu velika tovarna za strelivo in skladišča za strelivo. V tvornici dela 200 delavcev. V petek popoldne pa je zletelo v zrak skladišče št. 48. Najprvo so mislili, da je kdo nalašč vrget kako bombo v skladišče. Sedaj so dognali, da je nesrečo zakrivila neprevidnost. Pri onem posloplju so namreč ravno nakladali smodnik na avtomobil, ki pa je bil pokvarjen. Benzinovi plini so vneli smodnik in nesreca je bila gotova. K sreči v posloplju ni bilo dinamita, ki so ga še le pred par dnevi spravili proč. Če bi bil dinamit se notri, bi bilo umičeno ne le Dunajsko Novo Mesto, ampak tudi Dunaj bi bil trpel. Pok eksplozije se je slišal daleč na okoli. Celo na Kranjskem so na raznih krajih slišali silen pok, da so vsi mislili, da je šla v zrak smodnišnica v Kamniku. — Vojaško poročilo o nesreči se glasi: Tovorni avtomobili, ki so dobavali municijo, so pripravljali motorje. Zapazil se je plamen na nekem avtomobilu, nato je pa zletelo posloplje št. 48 v zrak. Od posloplja ni ostalo nobene sledi. Artiljerijskega nadoficijala Adamicka je vrglo v zrak. Našli so le legitimicijo in nekaj sukna. Sedem civilnih delavcev je mrtvih, dva vojak, ki sta stala na straži, sta nevarno ranjena, vojak, ki je stražil posloplje, je videl švigati plamen in se je rešil. Ranjenih je do 100 oseb, med njimi veliko nevarno. Nesreča se je zgodila v petek ob 8. uri 21 minut 42 sekund zjutraj. Zemlja se je stresla, kakor ob bližnjem potresu. Pok, ki je spremljal eksplozijo in tresenje zemlje, se je čul celo na Ogrskem.

Druga eksplozija se je zgodila takoj v nedeljo. To je pa najbrže res povzročil kak anarhist ali pa — kakor sodijo — kak laški volun. Eksplozija se je zgodila v nedeljo ob 12¹/₄ čez polnoči. Eksploziralo je k sreči le posloplje št. 4, v katerem je bilo le 1000 kil smodnika. Ranjen ni nihče. — Poročilo slove: Straži — bosanskemu vojaku — se približa neki možki z vojaško čepico na glavi. Straža je od moža zahtevala geslo in ker je neznanec besedi pravilno povedal, ga je straža pustila naprej. Kmalu nato je sledila eksplozija, ki je stražo vrgla ob tla. Nato se je vojak dvignil, si oprtal puško in stražil dalje. Medtem pride častnik, ki je še videl bežati po polju nekega človeka.

Dasi so za storilec poslali avtomobile, ga doslej vendar še niso izsledili. — Pravijo, da je napadalec hotel sedaj pogrnati v zrak skladišče št. 4, kjer je 160.000 kg smodnika, nakar bi šlo v zrak tudi 26 bližnjih skladišč, v katerih so shranjene bombe. V tem slučaju bi bila za bližnje občine velikanska nevarnost.

Tudi v Zemunu ob srbski meji so hoteli neznanec razstreliti skladišče streliva. Straža je čula šum in streljala. Tudi neznanec so streljali, nakar so zbežali. Dobili jih niso.

Z Dunaja se poroča, da nameravajo vojaški krogi izdati oklic na civilno prebivalstvo, ki se poziva, da naj pomaga izslediti brezvestne napadalce na državna skladišča smodnika. Oklic bo naglašal, da hoče morebiti kak neznan sovražnik (Italija ali Srbija?) tako oslabiti moč naše vojne uprave. Proti takemu kršenju miru naj sodeluje prebivalstvo.

Iz Trsta in Istre.

Trst. Druga predstava krasne igre »Dve Materici«, ki so jo vprizorila dekleta »Mar. Družbe« je vspela nepričakovano dobro. Videti je bilo, da so se igralke res potrudile, kolikor jim je bilo mogoče, da bi zadovoljile občinstvo. Prva predstava na Binokostni podeljek je bila nekoliko bolj okorna, kar je pa že v predzadnjem listu povedal g. kritik. Hvaležni smo mu sicer zato, a prosili bi ga, da bi v bodoče grajal, kar je res graje vredno, a tudi pohvalil kar se mu zdi prav. Vsaka stvar ima svoje slabe pa tudi svoje dobre strani. G. kritik pa ni grajal tega, kar je bilo res graje vredno, pohvaliti se mu pa ni zdelo ničesar. Prizora s celnom pač ni bilo treba grajati na ta način, kajti kljub temu, da je čeln obstal, je napravil prizor lep vtis. Večina občinstva ni niti opazila te smole. Kaj bo rekel g. kritik, da v kljub njegovemu nasvetu, naj se raje ta prizor zastre, se je pri drugi predstavi kar najbolje obnesel, tako da bi bilo celo strogemu g. kritiku ugajalo. G. kritik se tudi ni zdelo vredno omeniti res krasnih oblek, ki so jih igralke in odbornice same naredile. Dalje bi ga prosili, da bi bil vedno tudi pri reprizi priučen ter potem povedal svoje mnenje, kar se pa sedaj, žal, ni zgodilo. Opozarjamo g. kritika tudi na to, naj ima vedno pred očmi, da so igralke večinoma priproste dekleta, ki morajo od jutra pa v pozno noč trdo delati, le v nedeljah imajo par ur prostih in takrat tudi ne morejo delati čudežev. Glavni vzrok, da se prva predstava ni dovolj povoljno vršila, je bilo pomanjkanje vaj. Prva predstava je bila nekako glavna poskušnja. Radi tega opozarjamo slavni odbor, naj določi vedno pravi čas za vaje, ne pa vse v taki naglici. — Sploh pa rečeno, dobro in lepo je bilo v nedeljo in to naj vam bo v spodbudo, draga dekleta! Le pogumno in vstrajno naprej, s pridnosjo in požrtvovalnostjo se mnogo doseže!

Morskega volka so ubili 3 delavci ob Medulinskem zalivu pri Pulju.

Srcu na desni strani ima neki Andrej Marčelj, rojen i. 1875 v Veprincu. Minoli teden je prišel k zdravniku in mu tožil, da ga boli srce. Zdravnik, ki gaje preiskal, ni mogel najti srca. Še le čez dolgo časa je zdravnik našel srce na desni strani.

Novo orglje. (Trviž pri Pazinu.) Začetkom majnika je postavil v naši župni cerkvi g. Anton Drnic, iznajditelj orgel iz Radovljice na Gorenjskem, nove orglje. Vsakdo, kdor vidi naše nove orglje jih ne more dosti prehlaviti. Sam skot, premu. g. dr. Andrej Karim jih je blagoslovil, in na njih igral, in izrazil g. Dernič svojo pohvalo. Za njim so igrali tudi drugi, in vsi se strinjajo v tem, da je delo res imenitno, redko, precizno, krasno, ne samo na zunaj, temveč je instrukcija taka, da če enkrat začneš igrati, ne boš se locil lahko od njih, ker zasebni registri in razne kombinacije so take, da dobiš vedno nekaj novega. Naš sosed, č. g. Jožet Križman, župni upravitelj v Timjanu, ki je dobro znan kot organist, je igral na njih čez pet ur, in na koncu izrazil, da je g. A. Dernič najboljši mojster kar jih on pozna. Pravi, da take preciznosti pri pnevmatičnih orgljah še dosedaj ni videl. Intonacija krasna in precizna. Izbor registrov jako srečno zadet, da je res nekaj imenitnega. Cena tako nizka, da pri nobenem mojstru ne bi dobili kaj takega za to ceno.

Orglje so dvomahalne in imajo tele registre: v I. manualu: Principal 8' Okta-vo 4', Votla flavto 8', Gamba 8', Schalmei 8', Dolce 8' in 3-kratno Miksturo; v II. manualu: Evino 8', Vox coelestis 8', Liebl. gedeckt 8', Salicional 8', in Ternflote 4'; v pedalu: Subbas 16', Pianobas 16' in Oktavbas 8'. Drugi manual se nahaja v posebni omari, katera se z nogo odpira in zapira, pri tem se pa izvaja crescendo in diminuendo.

Prvi in drugi manual ima zvezo, tako, da lahko igraš na prvem manualu registre drugega manuala in delaš zveze z registri drugega manuala na prvem. Ravno tako ima tudi pedal zvezo z prvim in z drugim manualom. V teh orgljah je en register pri nas do sedaj neznan. Schalmei je pastirska frula (v Istri imenovana »šurla«). Ta instrument je znan na Nemškem, v Svici, v Istri (morda tudi na Slovenskem). Pri nas v Istri delajo te piščale večidel iz javorovega lesa. Ustnik je podoben klarinetu a za prste ima 9 luknjic (osem na zgornji strani in eno na spodnji). Temu registru bi se lahko dalo ime »šurla« ali »pastirska frula«, — če se hočemo posluževati slovanskih imen pri registrih.

Vredno bi bilo, da si ljubitelji orgel ogledajo naše orglje, ker je res, da se naročuje dosti orgelj v tujini — ali pa pri tujih mojstrih, a naši — ki so, kakor vidimo pri g. Derniču, boljši in cenejši, a pri tem domači sinovi — čakajo! ...

Naše orglje so prvo večje delo g. A. Derniča, s katerim se je sijajno izkazal, na čemur mu priskrbeno čestitamo in želimo, da bi v kratkem še kako našo cerkev v Istri okrasil s še večjim delom!

Trviž, v majniku 1912.

Acin Jos. Pilat,
župni upravitelj.

Glasba.

Deset pesmi k blagoslovu. Za mežani zbor zložil Ant. Grum, založila Katoliška bukvarna v Ljubljani. Cena izvodu 1 K. Ti napevi bodo cerkvenim pevskim zborom zlasti po deželi izbornostrezali in dobro došli. Ne samo radi tega, da so zloženi v lahkem in melodioznem slogu, temveč posebno še zato, ker ima vsak napev po tri kitice, kar smo pri vseh do sedaj izišlih blagoslovnih napevih zelo pogrešali. Oblika zbirke je prav čedna, tisk lep in razločen, papir zelo trpežen. Upamo, da bodo naši gg. organisti radi segali po teh primernih in lepih napevih ter jih z veseljem izvajali v čast in slavo med nami pričujočega Zveličarja. Dalje prav toplo priporočamo 10 obhajilnih pesmi in 2 v čast presv. Srcu Jezusovemu od istega skladatelja. Tudi ti napevi so melodiozni in prav lahki, ter bodo svojemu namenu vsestransko kar najbolje služili. Cena partituri 1 K. Dobivajo in naročajo se v Katoliški Bukvarni v Ljubljani. Oboje se dobi tudi v „Prodajami Kat. Tisk. društva“ v Gorici.

Čevlji za birmance in botre

barvani in črni najraznovrstnejših krojev in kož, ličnega dela, in najboljšega blaga, ter trpežni čevlji za delo, se dobe po nizkih cenah v prodajalnah

„Cevljarske zadruga v Mirnu“
v Gorici na Starem trgu šte. 1.

V Trstu Barriera vecchia 38, Via dei Rettori 1. — V Splitu ul. Staroga suda.

V zalogah vedno sveže blago.

V. ZNIDARČIČ & DR.
stavb. tvrdka
v GORICI VIA MATTIOLI.

Izdeluje vsakovrstne načrte, stat. račune, sprejema stavbiška dela vseh vrst, izdeluje tudi Wesfal. trope pateni. v vseh avstrijskih mestih št. 27221.

Izdeluje enodružinske hiše po sistemu votli blok ki je najtrpežnejše zidovje, ki vzdržuje suha stanovanj z vedno isto temperaturo. Št. 21

Ferdinand Resen

GORICA — Gosposka ulica 4 — GORICA

priporoča preč. duhovščini in slavnemu občinstvu svojo

veliko zalogo perila in blaga za moške obleke.

Posebna izbira črnega sukna.

Na zahtevo pošljem vzorce.

ZOOZDRAVNIŠKI IN ZODUTEHNIŠKI ATELJE

Dr. I. Eržen

GORICA

Jos. Verdi tekališče šte. 37

Umetne zobe, zlato zobovje, zlate krone zlate mostove, zobe na kaučukove plošče uravnavanje krivo stoječih zob. Plombe vsake vrste. 19

Ordinira v svojem ateljeju

od 9. ure dop. do 5. ure pop. Št. 20

Edina zaloga najboljših sesalk za gnojnice

navadnih in raztezajočih od 3 m do 4.80 m. Cene od 50 do 80 K.

Razpršilnike vsake vrste od 4 do 12 K.

Pinter & Lenard

v Gorici, Raštelj šte. 7--8.

Goriška zveza

gospodarskih zadrug in društev v Gorici
registrovana zadruga z omejeno zavezo

posrednje pri nakupu kmetijskih potrebščin in pri prodaji
kmetijskih pridelkov.

Zaloga je v hiši „CENTRALNE POSOJILNICE“ v Gorici,
TEKALIŠČE JOS. VERDI ŠT. 32.

„SREBRNISKI ŠTEDILNE POSOJILNICE“

Računski sklep

za 21. upravno leto 1911.

Pristopilo je tekom računskega leta 20. zadruženikov, izstopilo 8 zadruženikov in šteje posojilnica . . . . . 146 članov

Promet v računskem letu je bil naslednji:

sprejemkov . . . . . K 107.731.29
izdatkov . . . . . „ 100.983.25

Skupaj . . . . . K 208.714.54

Hranilnih vlog se je vložilo . . . . . K 38.737.82
vzdignilo se je . . . . . „ 28.758.87

Tedaj več vložilo . . . . . K 9.978.95
Posojil se je dalo . . . . . K 18.970.68

vrnilo se je . . . . . „ 18.138.23

Tedaj več dalo . . . . . K 832.45

Čistega dobička je 770 K 20 v, ki se dene v rezervni zaklad. — Rezervni zaklad znaša 4544 K 46 v.

Denarni promet.

SPREJEMKI			IZDATKI		
	K	v		K	v
Blagajniški preostanek 1910	2201	29	Vzdignjene hranilne vloge	28758	87
Hranilne vloge	38737	82	Vzdignjene obr. hran. vlog	1838	28
Vrnjena posojila	18138	23	Dana posojila	18970	68
Prejete obresti od dolžnikov	8759	45	Upravni stroški	508	21
Opravljeni deleži	48	—	Račun: tekoči	5395	36
Pristopnina	28	—	Kap. % hr. vlog	5229	26
Upravni prispevki	167	82	Obresti tek. računa	15	49
Naložen denar vzdignjen	31825	50	Vzdignjeni deleži	220	—
Obresti od tega	542	57	Naloženi denar	30569	08
Račun: tekoči	1080	62	Davek	194	37
prehodni	580	36	Nagrada	487	—
blaga	5603	63	Za dobre namene	50	—
najemščine	18	—	Obresti deležev	43	—
			Račun: blaga	8192	89
			odpisa	16	—
			prehodi	454	76
			Delež „Zvezi“	40	—
			Gotovina konec leta 1911	6748	04
Skupaj	107731	29	Skupaj	107731	29

Bilanca.

AKTIVA			PASIVA		
	K	v		K	v
Koleki	5	46	Deleži	1756	—
Inventar premični	380	94	Hranilne vloge	168545	10
nepremični	642	36	Obresti deležev	273	18
Posojila	143487	26	Reservni fond	K 3864.48	
Zaostale obresti	7302	57	Davek za I. 1910	3774	26
Nal. denar pri drugih zav.	12473	40	Čisti dobiček	770	20
Tiskovine	80	—			
Račun: Tekoči	373	82			
„ Blaga: a) terjatve	2983	49			
b) zaloga	456	70			
„ Najemščine	167	15			
„ Nepov. stroškov	17	55			
Gotovina konec leta 1911	6748	04			
Skupaj	175118	74	Skupaj	175118	74

Vid Rojic v Gorici,

Raštelj št. 23

priporoča svojo krojaško delavnico, posebno čast. duhovščini za talarje in v to stroko spadajoča dela.

Svoji k svojim!

Svoji k svojim!

MIHALJ TURK

GORICA — Na Kornu štev. 6. — GORICA

priporoča slavnemu občinstvu svojo brivnico. Zagotavlja točno postrežbo. Sprejema naročila za maskiranje po zmerni cenah! Št. 4—

Kdor noče verjeti, naj se prepriča, da ukupi najboljše in najceneje: ure, srebrnino, zlatenino, šivalne stroje vseh sistemov, orkestrijone in druge predmete vse z garancijo pri urarju

M. ŠULIGOJ v Gorici Barriera 43

blizu drž. kolodvora v lastni hiši.

Vsa popravila izvršuje točno, solidno in po najnižjih cenah.

Naznanilo.

Dr. Ludvik Treo

glasom sklepa c. kr. višje deželne sodnije v Trstu z dne 30. aprila 1912. vpisan v imenik

kazenskih zagovornikov,

izvršuje vse tozadevne posle v pisarni

dr. Dragotina Treo

v Gorici, Trgovski Dom.

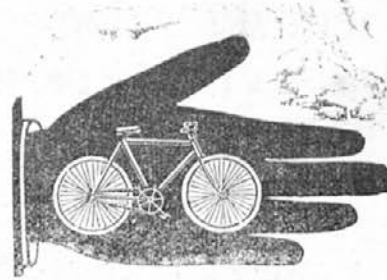
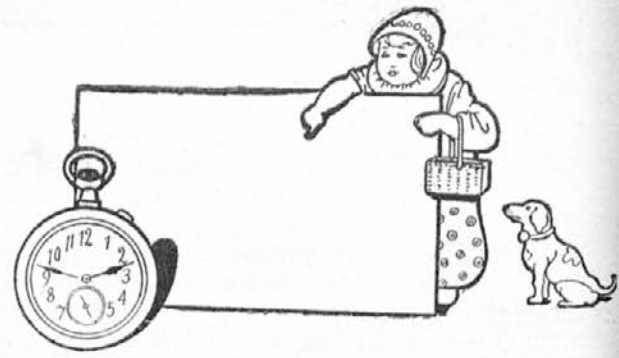
Anton Potatzky

naslednik Josip Terpin

v Gorici, na sredi Raštela hiš. št. 7
Trgovina na drobno in dobelo.

Najceneje kupovališče nirnberškega in drobnega blaga ter tkanin, preje in nitij. Potrebščine za pisarne, kadilce in popotnike. Najboljše šivanke in šivalne stroje. — Potrebščine za krojače in črevljarje. — Svetinjice, rožni venci, mašne knjižice. Hišna obuvala za vse letne čase. Posebnost: semena za zelenjave, trave in detelje. Najbolje oskrbljena zaloga za kramarje, krošnjarje, prodajalce po sejnih in trgih ter na deželi.

11

Ignac Šuligoj Sv.
Lucija
ob
Soči

priporoča najboljše ure, šivalne stroje in najznamenitejših tvornic kolesa „Puch“. — Vse po najnižjih tvorniških cenah. Sprejema tudi popravila. Večletna garancija za nove in popravljene predmete.

Mirodlnica, Papirnica in Tovarna šolskih zvezkov**KOŽNAR & C. - GORICA**

Velika zaloga vsakovrstnih suhih in oljnatih barv, ter vseh v to svrhu spadajočih predmetov.

Zaloga angl. vitrijola in sicil. žvepla, mineralnih vodá, kemičnih pridelkov itd. itd.

Zaloga vsakovrstnih knjig in šol. potrebščin, ter raznovrstnega uradnega in ovojnega papirja, pap. vrečic. Velika izbira umetniških razglednic.

Podružnica Ljubljanska kreditna banka v Gorici

Corso G. Verdi št. 37.

se bavi z vsemi v bančno stroko spadajočimi posli. Vloge na knjižice obrestuje po 4 1/2 %

vloge v tekočem računu po dogovoru

Centrala v Ljubljani.

Podružnice:

Celje, v Celovcu, Gorici, Sarajevu, Splitu in Trstu.

št. 14

Delniska glavnica K 8.000.000

Rezervni zaklad K 800.000

Prodajalna Kat. tisk. društva v Gorici

priporoča svojo veliko izbiro krasnih podob za sv. obhajilo in sv. birmo, raznih roženvencev in molitvenikov.

Ima v zalogi tudi vse tiskovine za cerkve in županske urade, kakor tudi uradni papir od najcenejših do najboljših vrst, razne pisalne potrebščine, trgovske knjige s papirjem najboljše kvalitete, trpežno vezane po tovarniški ceni.

Na razpolago so še razne druge devocionalije; tudi vse v Marijino družbo spadajoči predmeti n. pr. svetinje, trakovi, sprejemnice, diplome itd. so v zalogi.